

Nettverkssamling for kommunal
og regional planlegging 4/12-19

Økologisk grunnkart og naturtypekartlegging

Idunn Elisabeth Borgen Skjetne
Seniorrådgiver i Miljødirektoratet

Gudbrandsdalen. Foto: Idunn Skjetne, Miljødirektoratet.

ØKOLOGISK GRUNNKART

Krever froskefakta

Store NHO-landsforeninger og miljøorganisasjonen Sabima går sammen om å kreve store beløp til kartlegging av truede dyre- og plantearter i Norge.

ARNE GRANDE
OSLO

Hele 500 millioner kroner synes toppsjef Stein Lier-Hansen i Norsk Industri og kollegene i byggenæring og bergverk staten skal bruke på bedre og digitale kart over forekomster av truet frosk og andre sjeldne arter. Dermed får Sabima – samarbeidsrådet som samler

FEM KJAPPE MILJØVERN

Navn: Stein Lier-Hansen
Alder: 59 år
Stilling: Administrerende direktør Norsk Industri
Aktuell: Krever sammen med andre organisasjoner bedre miljøkart.

der den først var tenkt. Dette er Sabima også interessert i.

3 Men har virkelig industrien vært mye plaget av hensynet til sjelden frosk eller truede plantearter i sine planer?

– I massevis. Mineralindustrien har hatt en haug

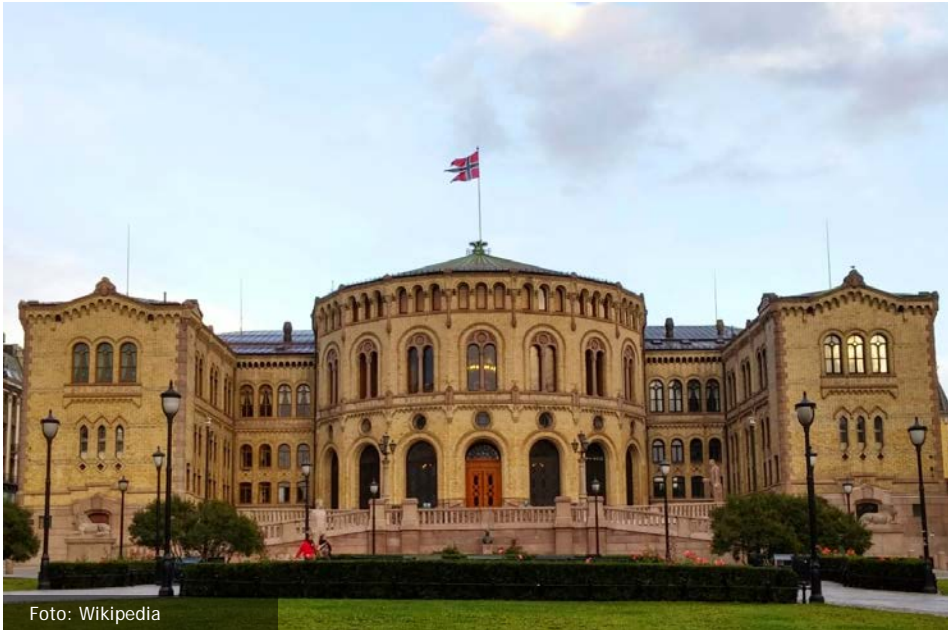

Foto: Wikipedia

Meld. St. 14 (2015-2016)

Hva er økologisk grunnkart?

Stortinget besluttet i 2015 at det skulle utarbeides et økologisk grunnkart for Norge for å øke kunnskapen om forekomsten av arter, naturtyper og økosystemer.

Økologisk grunnkart

- Er ikke ett spesifikt kart, men en samling kartlag med stedfestet informasjon om naturtyper, arter og landskapstyper.
- Inneholder kartlag over miljøvariabler som sier noe om forutsetninger for at landskapstyper, naturtyper og arter kan finnes på gitte steder i landet.

Tre hovedelementer i satsningen økologisk grunnkart

Felles portal for
grunnkartene

Økt kartlegging av natur og
kunnskapsoppbygging

Bedre samordning av kartlegging
Tilgjengeliggjøring av kartlag

Artsdatabanken utvikler portalen

Skal bli en brukervennlig og oppdatert portal med tilhørende tjenester

Skal vise kartlag med stedfestet informasjon om arter, naturtyper og landskap samt miljøvariabelkart

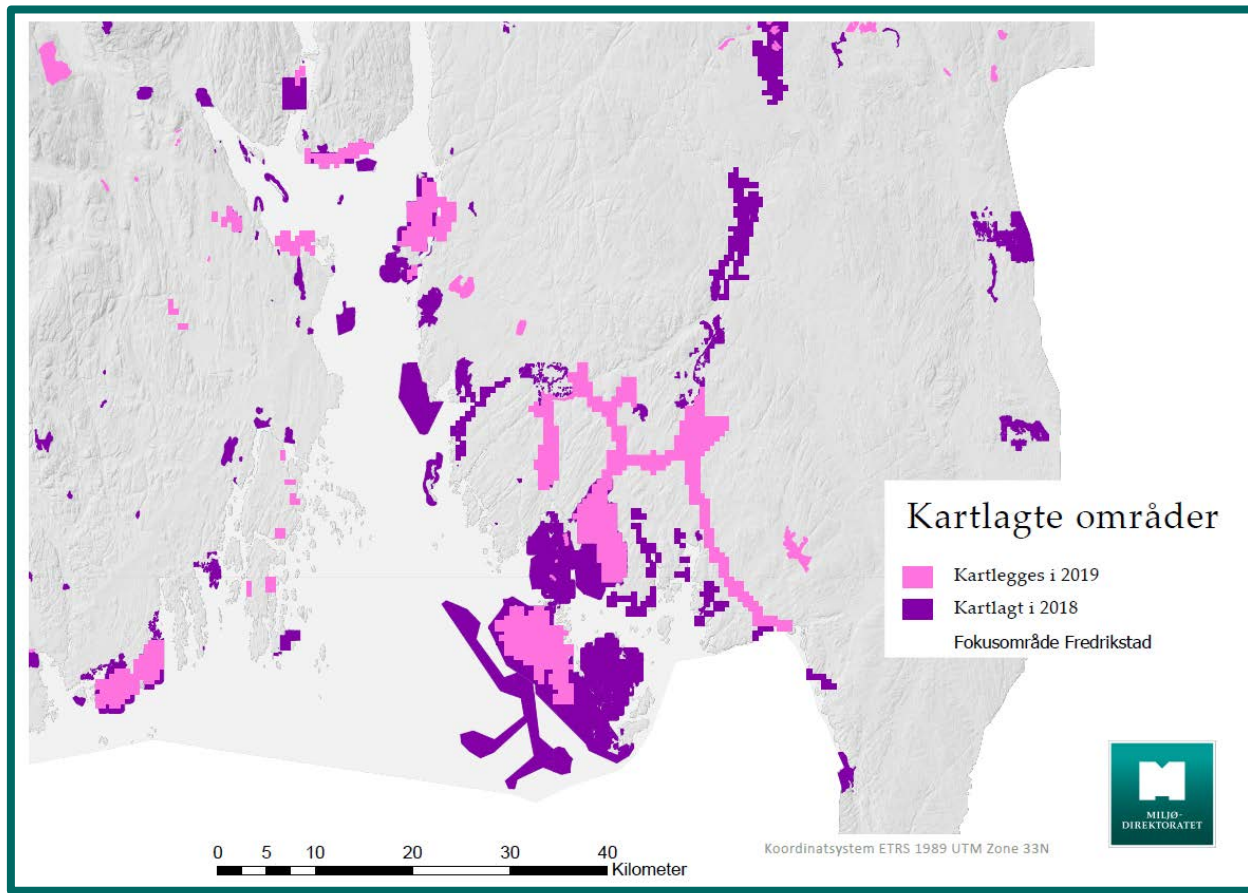
Kartverkets Geonorge skal være «navet» i datautveksling og distribusjon

Arbeidet skal skje i samråd med Miljødirektoratet

Ambisjon om publisering ila. 2020

Mye innsamlet informasjon i perioden 2015-2019

Vi har innen utgangen av 2019:

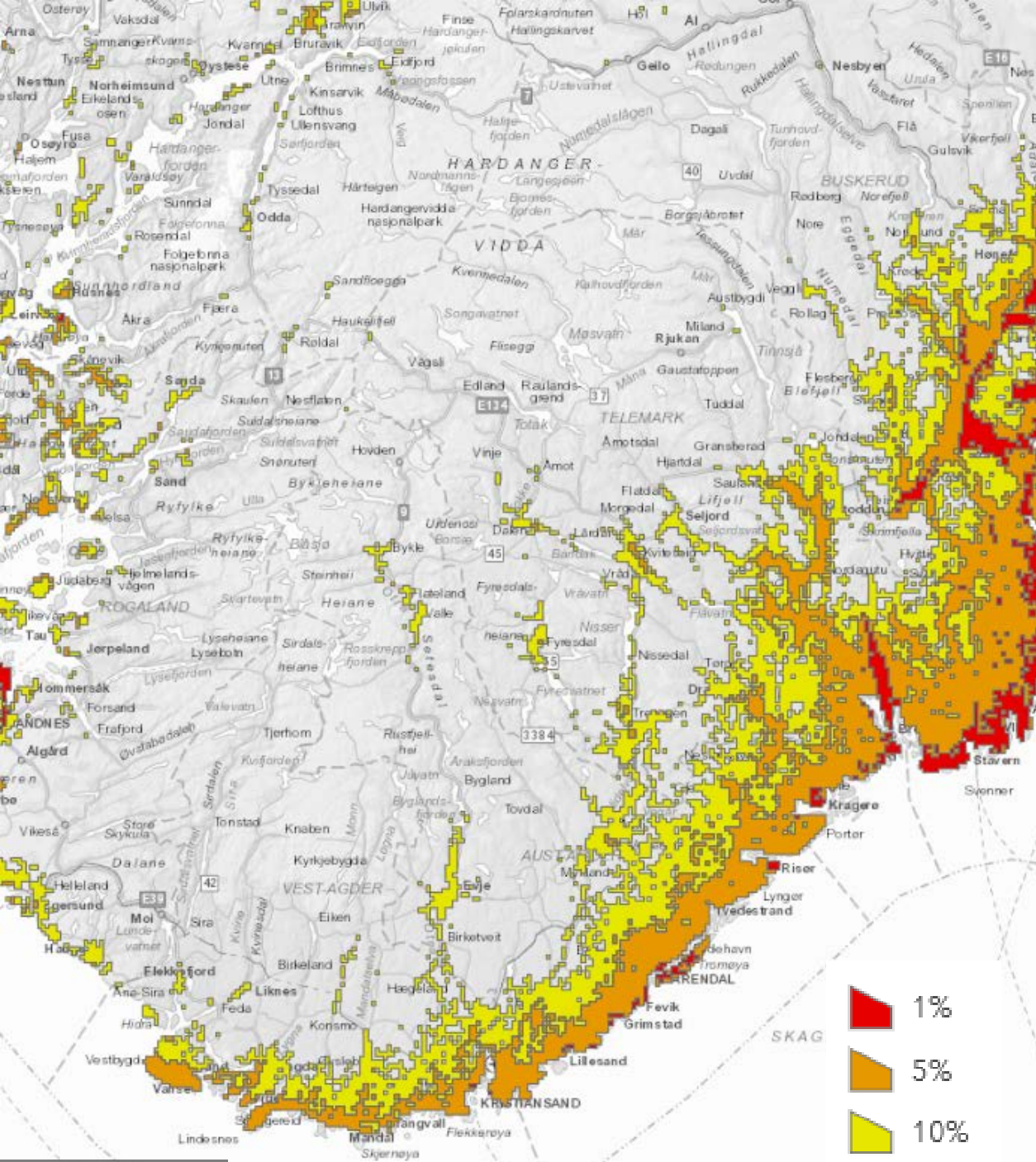
- brukt 177 millioner kroner på naturtypekartlegging
- undersøkt et areal på ca. 620 000 fotballbaner eller 1,5 % av landets areal for naturtyper
- engasjert totalt 210 kartleggere

Hotspot habitat for trua arter

viser predikert utbredelse av
rødlista arter innen ulike
artsgrupper, her illustrert med
karplanter.

Basert på analyser av mange ulike
miljøvariabler kombinert med
artskart.

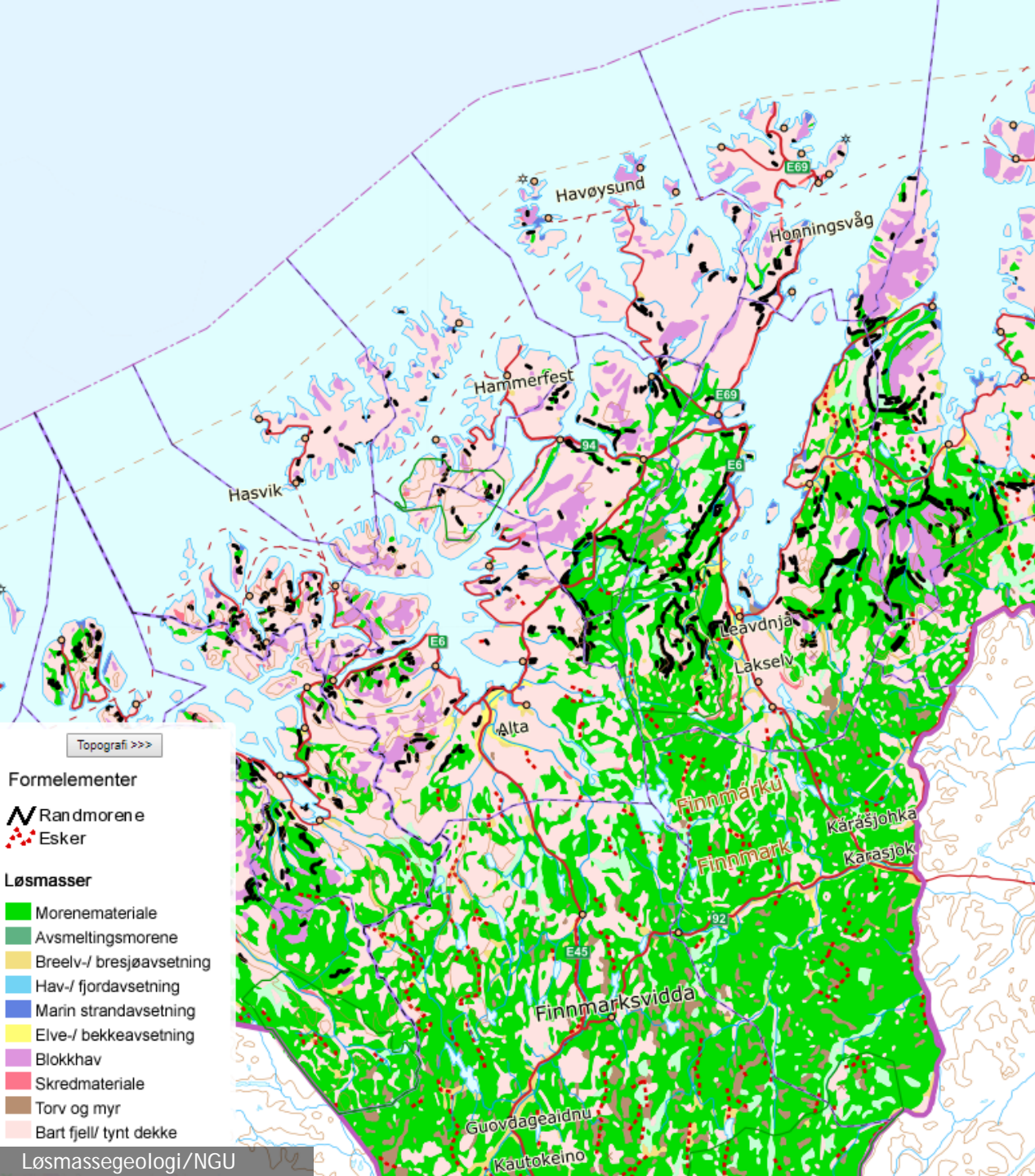

Kartlag fra sektorene

Direktoratsgruppen har identifisert ca. 110 relevante kartlag for økologisk grunnkart, som allerede er tilgjengelige.

Noen eksempler:

- Nedbørsfelt (Norges vassdrags- og energidirektorat)
- Korallrev (Havforskningsinstituttet)
- Satelittdata (Norsk romsenter)
- Livsmiljø fra MiS (Landbruksdirektoratet)
- Løsmassegeologi (Norges geologiske undersøkelse)
- Nasjonale høydedata (Kartverket)
- Naturtyper (Miljødirektoratet)

Naturtypekartlegging

Navigation

Kartlagsliste Hjem Panorer Zoom inn Zoom ut Fullt utsnitt Førrige utsnitt Neste utsnitt

Punkt Velg fylke/kommune Filtrer arter av nasjonal forv.int. Fjern filter arter av nasj. forv.int. Filtrer kartlag Filtrer temasekt Spik i databasetabeller

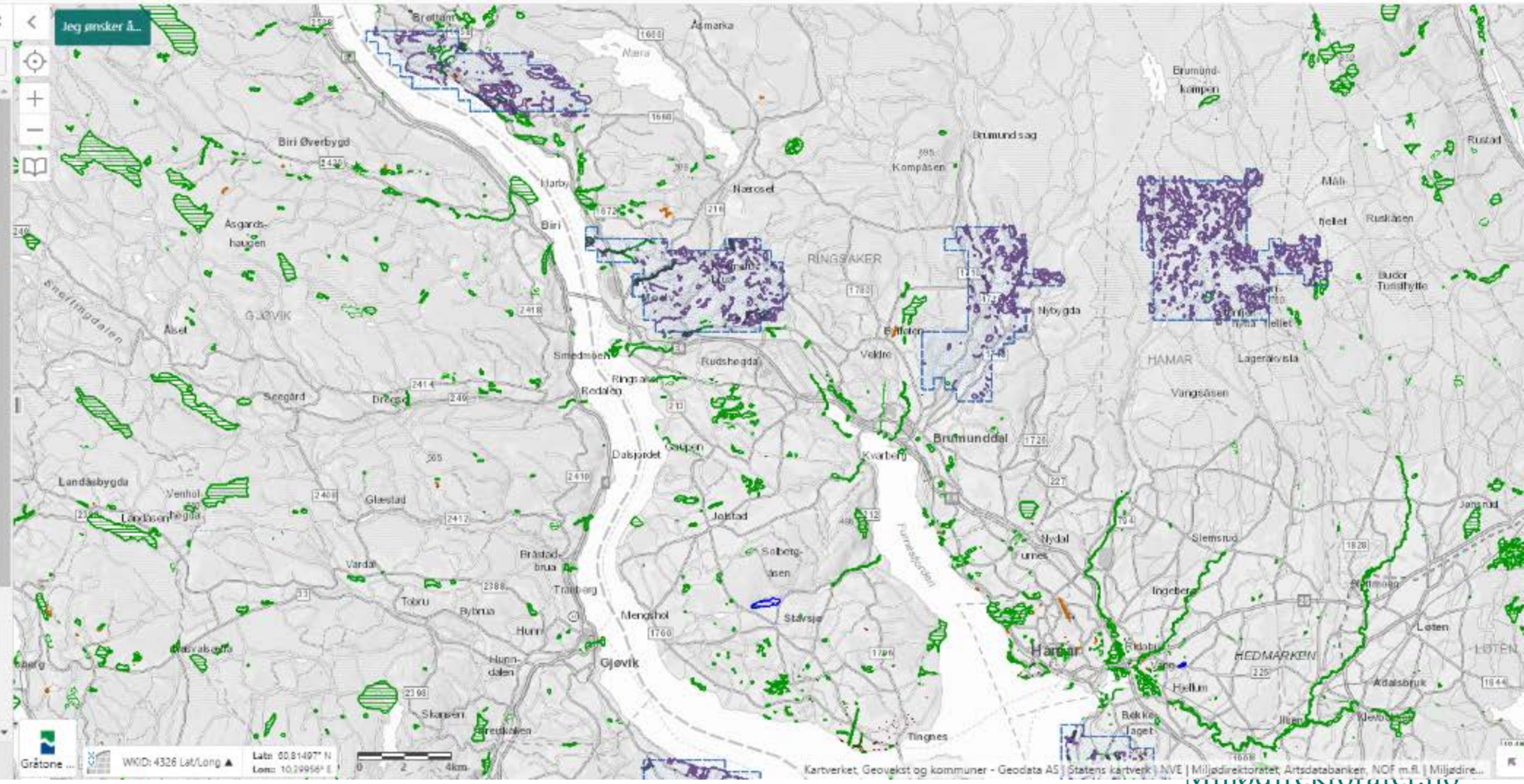
Finne data

Kartlag

Filterlag...

- Operative kartlag
- [M] Arter av nasjonal forv.interesse
- Villrein
- Vannkraft (NVE)
- Verneplan for vassdrag (NVE)
- Ramsarområder
- Vern
- [M] Naturtyper
- Naturtyper - utvalgte
- Naturtyper - NiN
- Naturtyper - DN-håndbok 13
- Naturtyper - marine (DN-håndbok 19)
- Kulturlandskap
- Korallrev (Havforskningsinstituttet)
- Friluftsliv
- Motorferdsel
- Inngrepsfri natur
- [M] Kulturminner (RA)
- [M] MiS og skogbruksplan (NIBIO)

Kartlag

Naturtypedata i DOK

Miljødirektoratets datasett om naturtyper utgjør et viktig beslutningsgrunnlag i plan, KU og arealforvaltning.

Slike data hører naturlig hjemme i Det Offentlige Kartgrunnlaget (DOK).

Omstrukturering av eksisterende data og omlegging til ny metodikk medfører at Miljødirektoratet fra 2020 vil levere fire datasett til DOK:

- **Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks - NYTT**
- **Naturtyper etter DN-håndbok 13**
- **Naturtyper etter DN-håndbok 19**
- **Utvalgte naturtyper**

Nytt kunnskapsgrunnlag

Meld. St. 14

(2015–2016)

Melding til Stortinget

Natur for livet

Norsk handlingsplan for naturmangfold

Føringer

Styrke kartlegging av naturtyper som enten er:

- truet
- viktige for mange arter
- dekker sentrale økosystemfunksjoner
- er spesielt dårlig kartlagt

Kartleggingen skal prioriteres i områder der kartleggingen gir stor samfunnsnytte:

- områder med stor aktivitet og stort utbyggingspress, både på land og i sjø
- klimaendringene forventes å føre til raske endringer

← → ↻ 🏠 kart.naturbase.no

MILJØ-DIREKTORATET

Finn frem i kart Tegning, måling og deling

Kartlagsliste Hjem Panorer Zoom Inn Zoom ut Fullt utsnitt Forrige utsnitt Neste utsnitt Punkt Velg fylke/kommune Filtrer arter av nasjonal forvint. Fjern filter arter av nasj. forvint. Finn data

Kartlag

Filterlag... Filter

- + Villrein
- + Vannkraft (NVE)
- + Verneplan for vassdrag (NVE)
- + Ramsarområder
- + Vern
- [M] Naturtyper
- + Naturtyper - utvalgte
- + Naturtyper - NIN
- + Naturtyper - DN-håndbok 13
- + Naturtyper - marine (DN-håndbok 19)
- + Kulturlandskap
- + Korallrev (Havforskningsinstituttet)
- + Friluftsliv
- + Motorferdsel

Naturbase - Miljødirektoratets karttjeneste

Mål for kartleggingsarbeidet

Tilby et godt kunnskapsgrunnlag

Etablere systemer og verktøy

Forvaltningsrelevante data tilpasset brukerbehovet

Kostnadseffektiv kartlegging

Naturtypekartlegging - opplegg

Utvalg av naturtyper

Utvalg av områder

Kart som viser hvor naturtypene er

A Naturlig åpne områder under skoggrensa

A3.1 Åpen grunnlendt kalkrik mark i boreonemoral sone

C Skog

C5.1 Frisk kalkgranskog

C5.2 Frisk kalkfurskog

C10 Gammel lågurtgranskog

C11.1 Gammel furudominert naturskog

C11.2 Gammel furuskog med gamle trær

D Semi-naturlig mark

D2 Semi-naturlig eng

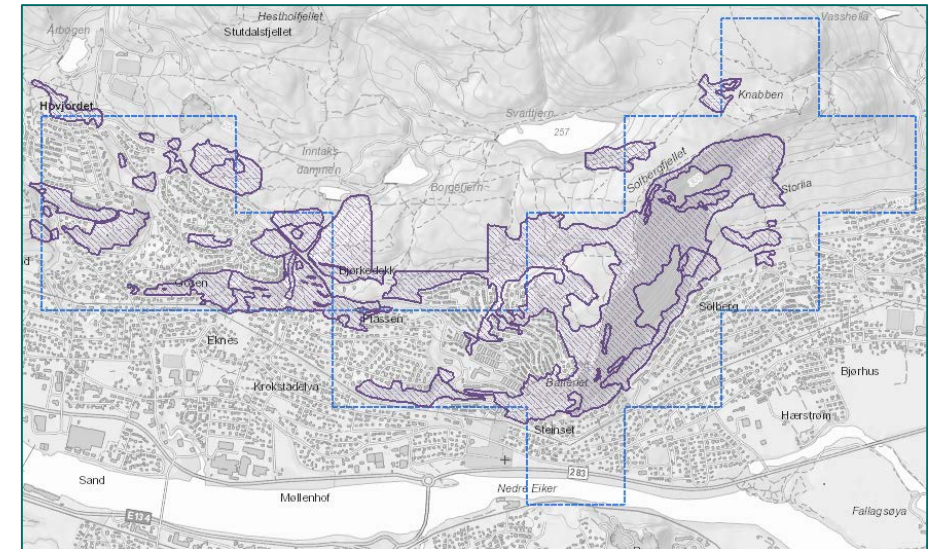
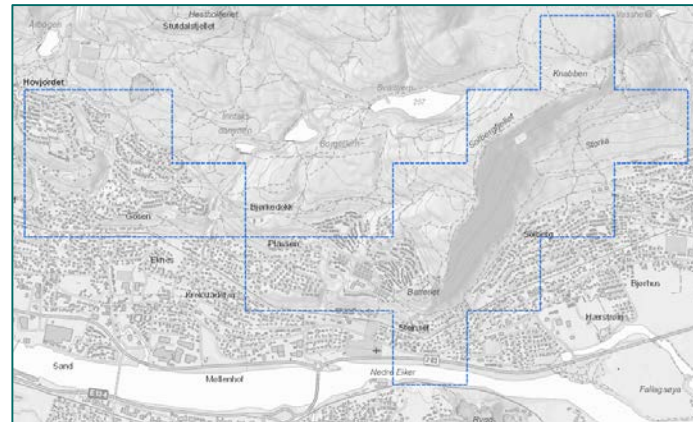
D2.1 Slåttemark

D2.1.1 Lauveng

D2.2 Naturbeitemark

D2.2.1 Hagemark

D5 Eng-aktig sterkt endret fastmark

MILJØ-
DIREKTORATET

VEILEDER

M-1287 | 2019

Kartleggingsinstruks

Kartlegging av Naturtyper etter NiN2 i 2019

NiN KARTLEGGINGSVEILEDERE - TERRESTRISK

Dokumentasjon av NiN versjon 2.1 tilrettelagt for praktisk naturkartlegging i målestokk 1:5000

Harald Birtil, Rime Halvorsen, Anders Bryn, Arneven, O. Egil Bendiksen, John Bjarne Jordal, Ellen J. Svoboda, Vigdis Vastrik, Liv Gunn Vold, Dag-Inge Olsen & Arneven, P.A.

Forsideit referanse:
Bryn, A., Halvorsen, R., Bryn, A., Arneven, O., Bendiksen, E., Jordal, J.B., Svoboda, E.J., Vastrik, V., Vold, I.G., Olsen, D. & Arneven, P.A.: 2017, Dokumentasjon av NiN versjon 2.1 tilrettelagt for praktisk naturkartlegging i målestokk 1:5000 - NiN2 i Norge, Acta 181 2 (17), 1-10 (Actaentomologica).
Tilgjengelig: <http://www.arkivverket.no>

105 naturtyper kartlegges

- 82 basert på Norsk rødliste for Naturtyper 2018
- 23 basert på anbefalinger fra ekspertgruppe
- Metode for økologisk lokalitetskvalitet

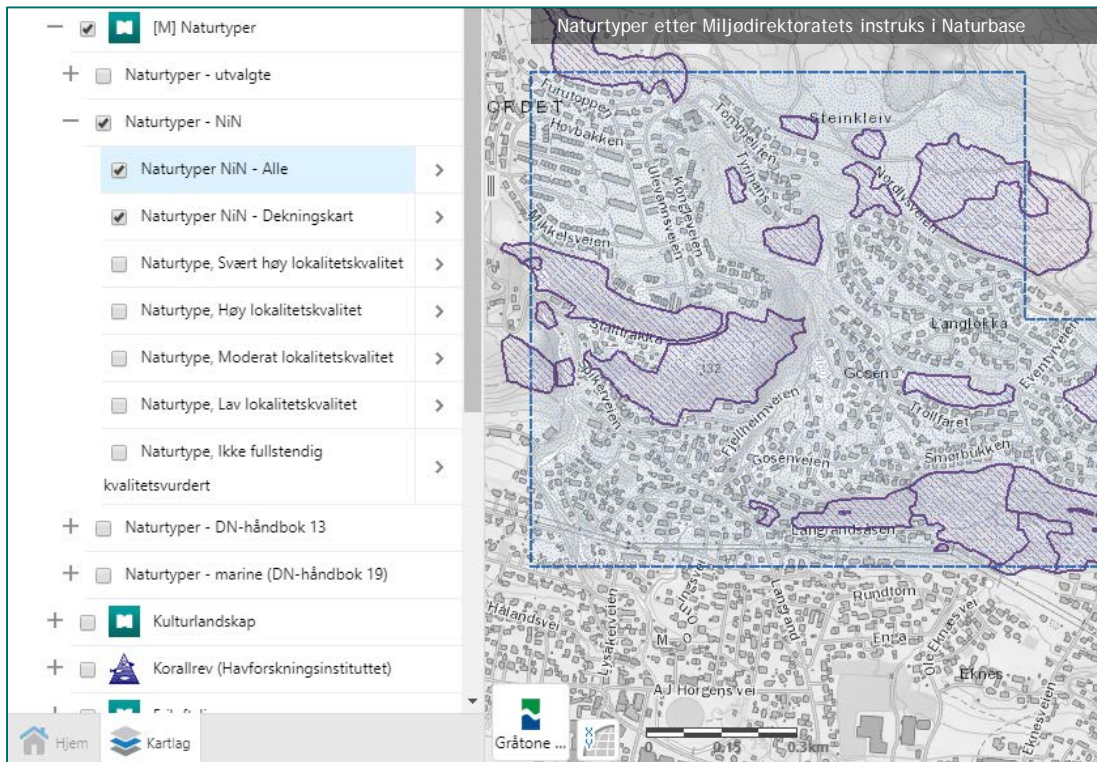
Bruk av kunnskapsgrunnlaget i arealforvaltning

Et naturfaglig kunnskapsgrunnlag

Forvaltningsmessige konsekvenser fastsettes gjennom bl.a. regelverk og rundskriv som styrer aktiviteten i et område

Eksempel:
Innsigelsesrundskrivet (T2/16)

Rundskriv T-2/16 om innsigelsespraksis

- Klargjør hva som er nasjonale og vesentlige regionale miljøinteresser
- Revidert okt/nov 2019
- Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks innarbeidet
- Miljødirektoratet vil publisere veiledning om bruk av naturtypedataene i arealforvaltning

Admiral
Foto: Toril Grønningsæter

I 2020:

- skal portal for økologisk grunnkart lanseres
- skal sektorene tilgjengeliggjøre sine kartlag til portalen
- vil naturtyper kartlagt i 2015, 2016 og 2019 bli publisert

På sikt:

- Kartlegging i hav og ferskvann etter Natur i Norge

For private

Jakt, felling og fangst · Friluftsliv og allemannsretten · Vrakpant på båt · Fisketider · Betal fiskeravgift...

For næringsliv

Industri og produksjon · Varehandel og service · Elektronisk søknadssenter

For myndigheter

Naturbase · Forvalte jakt og vilt · Arealplanlegging · Forvalte miljøovervåking og kartlegging av natur · Forvalte friluftsliv...

Våre ansvarsområder

[Se alle ansvarsområder](#)

Klima

Vernet natur

Vilt

Arter og naturtyper

Les mer om arbeidet med økologisk grunnkart og kartlegging av naturtyper her:

Økologisk grunnkart

Kartfestede data om naturen gir oss et viktig grunnlag for kunnskapsbasert forvaltning. Summen av dataene utgjør et økologisk grunnkart for Norge.

Veileder

Kartlegging av naturtyper på land

Kvalitetssikrede miljødata om naturtyper skal brukes som grunnlag for beslutninger i arealforvaltning.

Veileder

Bestille kartlegging av naturtyper

Informasjon om naturtyper er nødvendig som kunnskapsgrunnlag i forvaltning og arealplanlegging.

